

1. Obiekt

KOSCIOL PROTESTANCKI OB.RZYM.KAT. PAR. PW SW DUCHA

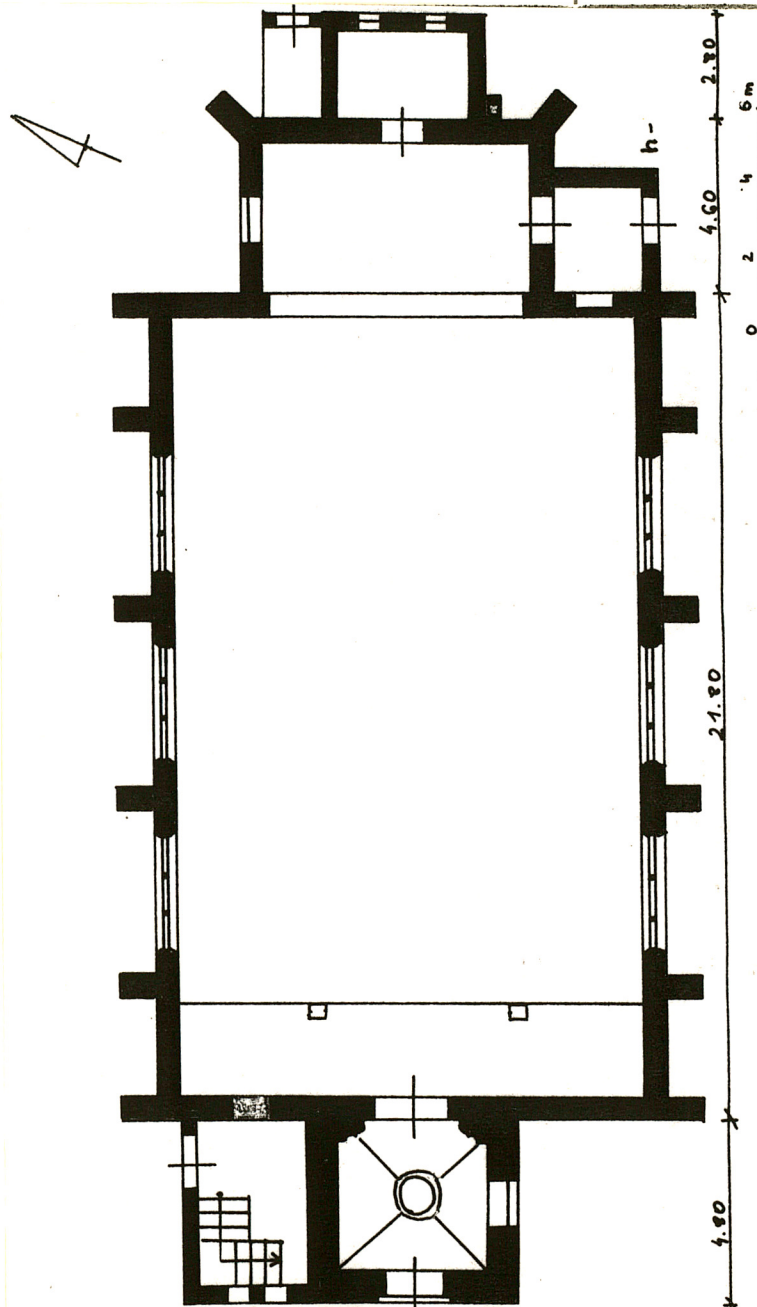
2. Czas powstania

1890r.

3. Miejscowość

SZCZECIN - ZDROJE

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja



4. Adres

Szczecin-Zdrój 70-774, ul. Młodzieży  
Polskiej 17 tel. 612-145  
nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo Szczecin

gmina Szczecin pow. SZCZECIN

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Finkenwalde

7. Przynależność administracyjna  
1 VI 1975

województwo Szczecin

powiat Szczecin

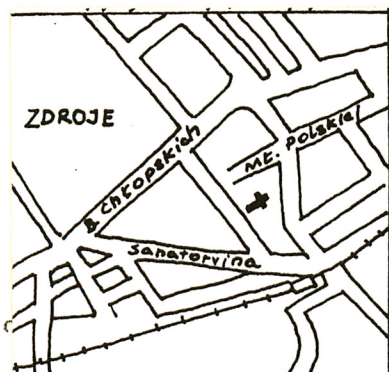
8. Właściciel i jego adres  
Parafia kośc. rzym. kat. w Szczecinie-  
Zdroje. 70-774 ul. Młodzieży Polskiej 17  
tel. 612-145. Diecezja szczecińsko-  
kamieńska, dekanat Szczecin-Dąbie.

9. Użytkownik i jego adres

J.W.

10. Rejestr zabytków

Nr A-321 data 10.08.2007





## 12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu.

Kościół zbudowany w 1892-1893 r. W tym okresie Zdroje były podmiejską kolonią należącą do Szczecina. Założona została po 1750 r. na gruntach wsi Podjuchy, w ramach kolonizacji. W 1750 r. fundacja klasztoru św. Jana w Szczecinie, do której należała wieś Podjuchy, zawarła kontrakt dzierżawy z senatorem Karolem Gotthilfem Matthiasem o osuszenie i skalonizowanie 776 mórg łąk i bagien wokół Podjuch. Na gruntach tych powstały Zdroje, zasiedlone m.n. przez polskich kolonistów. W 1859 r. zawiązała się gmina protestancka a w 1883 r. podjęto decyzję o budowie kościoła. Po zebraniu funduszy, zlecono wykonanie projektu królewskiemu budowniczemu Mannsdorffowi. Budowę rozpoczęto w kwietniu 1892 r. prowadził mistrz budowlany Bresig ze Szczecina a głównym muratorem był mistrz Lüttke z Dąbia. Budowę ukończono w 1893 r. a poświęcił ją 10 września D. Poetter. Koszt budowy kościoła wynosił 49.500 Marek. Po 1945 r. kościół rzym.kat. Neogotycki.

## 13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyoszaenie, instalacje)

Usytuowany w centrum osady, na lekkim wzniesieniu teremu, przy ul. Młodzieży Polskiej. Działka prostokątna, ogrodzona met. płotem. Orientowany. Po stronie pd. nowa plebania. Zbudowany z cegły. Nawa gł. przykryta półkolébowym, drewnianym sklepieniem, którego boczne, proste części podparte są drewnianymi belkami w formie ażurowych konsol. W kruchcie podwieżowej sklepienie krzyżowe. Więźba dachowa drewniana, wieszarowo rozporowa. Dach przykryty dachówką karpiówką. Posadzka betonowa. Schody w kruchcie przywieżowej, betonowe. W oknach ceglane laski i witraże. Stolarka drzwi deskowa, dwu i jedno skrzydłowa z okuciami. Założony na planie wydłużonego prostokąta z prostokątnym prezbiterium i kwadratową w rzucie wieżą przy elewacji zach. Przy wsch. i pd. ścianie prezbiterium prostokątne kruchty. Przy pn. elewacji wieży klatka schodowa na rzucie prostokąta. Bryła przypadzista, mocno rozczłonowana. Kruchta przy prezbiterium podpiwniczona. Nawa korpusu opięta wydatnymi przyporami, przykryta dachem dwuspadowym z trójkątnym szczytem od str. wsch. Prezbiterium, nieco niższe od korpusu, przykryte dachem dwuspadowym z trójkątnym szczytem od wsch. kruchty przy prezbiterium, niższe od niego o połowę, przykryte dachami, trójsпадowym przy elewacji wsch. i dwuspadowym przy pd. kruchta przy wieży o wysokości nieco niższej od korpusu, przykryta dachem dwuspadowym. Wieża wysmukła, trójkondygnacyjna, przykryta dachem czterospadowym, nieznacznie tylko górująca nad dachem korpusu. Elewacje korpusu rozwiązane identycznie. Dzieli je rytm sześciu, jednuskokowych przypór i trzech szerokich, ostrołukowych okien umieszczonych w części centralnej. Okna trójdzielne. Elewacje zwieńczone konsolowym gzymsem. Szczyt wsch. korpusu zakończony schodkowo. Elewacje prezbiterium opięte na narożach przyporami i przyskonięte w dolnej części kruchtami. W szczycie trzy ostrołukowe okna ustawione schodkowo. W elewacji pn. jedno ostrołukowe okno. Elewacje krucht podzielone niewielkimi, odcinkowo zamkniętymi oknami. W kruchcie po stronie pd. prezbiterium odcinkowo zamknięte wejście w ścianie pd. Na osi zach. fasady wieży ostrołukowy portal z odcinkowo zamkniętym wejściem. Nad portalem rozeta. W elewacji pd. w przyziemiu jedna ostrołukowa blenda a w niej odcinkowo zamknięte okno. Poziom drugiej kondygnacji bezokienny. Przy elewacji pn. kruchta mieszcząca klatkę schodową, z elewacją zach. zlicowaną z fasadą wieży. Elewacje tej kruchty podzielone zdwojonymi, odcinkowo zamkniętymi okienkami i odcinkowym wejściem umieszczonym w ostrołukowej blendzie na ścianie północnej. Elewacje górnej kondygnacji wieży podzielone identycznie. W narożach ujęte płaskimi liżenami, pomiędzy którymi po dwa ostrołukowe okna, pod nimi zaś cztery małe, prostokątne okienka. Wieża przykryta dachem czterospadowym, pierwotnie zwieńczona czterema trójkątnymi szczytkami i wysmukłym stożkowym hełmem. Wnętrze nawy głównej korpusu otwarte do prezbiterium szeroką, ostrołukową arkadą. W ścianie wsch. prezbiterium, za ołtarzem prostokątne wejście do kruchty. W ścianie pd. odcinkowe wejście do drugiej kruchty. W jej ścianie wsch. odcinkowo zamknięta wnęką, w której mieściło się przejście do nawy gł. - obecnie zamurowane. Okna w ścianach nawy gł. umieszczone w płytkich, ostrołukowych blendach. W ścianie zach. na osi szerokie, odcinkowo zamknięte wejście do kruchty podwieżowej. Po jego prawej stronie wejścia do klatki schodowej na poziomie przyziemia i na poziomie empory organowej usytuowanej przy tej ścianie. Wnętrze kruchty podwieżowej przykryte sklepieniem krzyżowym z tondem pośrodku sklepienia. Wejście do nawy gł. szeroko rozglifione o profilowanych jednym półwałkiem i wklęsłą w ościeżach. Wyposażenie bardzo skromne. Sprzed 1945 r. zachowaną: 1/ prospekt organowy neogotycki z 2 poł. XIX w, 2/ dwa świeczniki wiszące w formie koron z pocz. XX w. Instalacja c.o., elektryczna.

<p>14. Kubatura</p> <p>ca 1900 m3</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>ca 380 m2</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>Obiekt sakralny</p>	<p>17. Urzycowanie obecne</p> <p>Obiekt sakralny</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>W 1945 r. uszkodzony został hełm wieży, który po wojnie usunięto przykrywając wieżę dachem czterospadowym. Naprawiono również pokrycie dachu i strop we wnętrzu a w oknach założono nowe witraże. Ściany we wnętrzu pomalowano. Prace prowadzono sposobem gospodarczym.</p>		<p>19. stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Stan zachowania całego obiektu dość dobry poza pokryciem dachu które jest miejscami uszkodzone i wymaga przełożenia.</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Likwidacja hełmu wieży spowodowała, iż kościół jest mało akcentowany w zabudowie dzielnicy. Wskazane jest zatem odtworzenie pierwotnego przykrycia wieży wysmukłym, stożkowym hełmem wg przekazu ikonograficznego sprzed 1945r.</p>	



21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)

24. Uwagi różne

Nr. Neg. 38.140-38.149

25. Opracował

tekst

mgr Kazimiera Kalita Skwirzyńska X.1991 r.

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki

mgr K. Kalita Skwirzyńska

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr

mgr Tadeusz Kubiak

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów

WKZ, Szczecin

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

22. Bibliografia

1/ G. Sievert, Mitteilungen uber die Grundung und Entascklung der Oder Entreprisen w. Monatsblatter Nr 4 1905. s. 57-58

2/ Karty białe zabytków ruchomych B.Ochendowska Grzelak 1989 r.  
/WKZ Szczecin/

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowania, sygnatura)

Fotografia kościoła na tle zabudowy Osiedla sprzed 1945 r. /w zbiorach Technikum Ogrodniczego w Zdrojach/.

27. Załączniki



1. Miejscowość

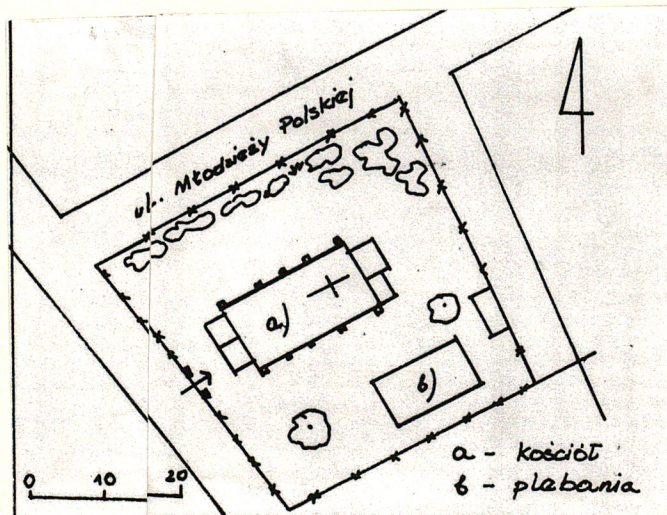
SZCZECIN ZDROJE

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

plan sytuacyjny, fotografie



Wkładkę założył: K. Kalita Skwirzyńska X. 1991

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: WKZ Szczecin

OZGraf. Z.P. Ostróda zam. 699 nakł. 23.600

Wzór ODZ 1978 r.



